

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ УЧНІВ ПТНЗ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ

Любарець В.В.

кандидат педагогічних наук

Економіко-юридичне училище

Київського університету туризму, економіки і права

м. Київ

Сучасні вимоги до рівня якості професійної підготовки майбутніх фахівців, що пов'язані зі змінами у світовій економіці зумовлюють вивчення проблеми самореалізації особистості, зокрема аспектів успішної реалізації професійної кар'єри. У професійній кар'єрі відбувається становлення фахівця як професіонала, що проявляється у професійному розвитку, оволодінні професійною діяльністю, реалізації у професії та досягненні вершин професіоналізму. Готовність до реалізації професійної кар'єри характеризується наявністю продуктивного творчого мислення, здатністю до розв'язання професійних завдань і до самовдосконалення [1].

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [3] визначено, що освіта – це стратегічний ресурс соціально-економічного, культурного і духовного розвитку суспільства, покращення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення міжнародного авторитету та формування позитивного іміджу нашої держави, створення умов для самореалізації кожної особистості.

Недостатній рівень готовності, у тому числі психологічної, до професійної діяльності, багато в чому обмежує можливості молоді приймати оптимальні рішення щодо розвитку своєї подальшої трудової діяльності, планування професійної кар'єри й успішної адаптації до динамічного ринкового середовища.

Підвищення рівня адаптованості молоді до ринку праці значною мірою впливає на економічний і технічний потенціал нашої держави у контексті

підготовки учнів професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ) до вибору й реалізації професійної кар'єри.

Підготовка учнів ПТНЗ до вибору і реалізації професійної кар'єри має бути спрямована на забезпечення взаємозв'язку змістово-процесуальної складової професійного навчання з внутрішньо-особистісним формуванням готовності їх до професійній діяльності, що виявляється у розвитку особистісних якостей, орієнтованих на творчих характер праці і прагнення до професійного самовдосконалення, формування в учнівській молоді потреб і інтересів у підготовці себе до професійної діяльності з усвідомленою позицією перспективного працівника. Зміст професійної підготовки учнів ПТНЗ до вибору й реалізації професійної кар'єри має бути спрямований на розвиток навичок самопрезентації, самоменеджменту, формування індивідуального стилю професійної діяльності, моделювання процесу реалізації власної кар'єри, відповідального ставлення до власного життя [2].

Завдання професійної орієнтації на сучасному етапі полягає в актуалізації внутрішніх резервів, можливостей особистості, створення умов для її самореалізації в професійному просторі, формування в неї здатності до самостійного прийняття рішення щодо вибору чи зміни професії.

Сьогоднішні умови професійного самовизначення вимагають від молоді не тільки відмінного оволодіння професією, а, передусім, сформованості нових морально-етичних якостей, серед яких найважливішими є інтегрованість і цілісність особистості, ерудованість і здатність до швидкої орієнтації в соціальній ситуації, готовність до переорієнтації й переучування, оновлення знань, умінь і навичок, самостійність і відповідальність за свій вибір, тощо.

Формування в учнів ПТНЗ готовності до професійного самовизначення передбачає організацію психолого-педагогічного забезпечення й супроводу цього процесу. Однією з можливих форм навчально-виховної діяльності за цим напрямом є здійснення консультування для кар'єри, як напрям педагогічної діяльності має на меті формування адаптаційних здатностей і навичок, які

дозволяють особистості ефективно, з урахуванням конкуренції на ринку праці й наявності неповної зайнятості використовувати свій професійний потенціал.

Професійне самовизначення передбачає диференціацію розумових здібностей і інтересів, формування індивідуального стилю професійної діяльності, вибору професії, розвитку самосвідомості, формування світогляду і життєвих цінностей.

Одним із напрямів підвищення ефективності професійного самовизначення учнівської молоді є запровадження у навчально-виховний процес ПТНЗ проектування системи заходів, спрямованих на забезпечення формування в учнів готовності до професійного самовизначення:

- впровадження інноваційних педагогічних технологій розвитку здатності учнівської молоді до вибору успішної професії та формування соціально значущих життєвих компетенцій відповідно до вимог сучасного ринку праці;

- стимулювання засобів масової інформації які сприятимуть інформаційному забезпеченню заходів, спрямованих на популяризацію щодо забезпечення професійного самовизначення учнівської молоді, її підготовки до планування, проектування та реалізації професійної кар'єри;

- зміцнювати зв'язки зі структурними підрозділами підвідомчих установ НАПН України, які досліджують проблеми професійної орієнтації населення, з метою опрацювання проблеми становлення людини як суб'єкта професійної діяльності та забезпечення конкурентоспроможності випускників ПТНЗ у системі неперервної професійної освіти.

Дане проектування може відігравати роль динамічної виховної програми щодо активізації діяльності особистості в зазначеному напрямі.

Список використаних джерел:

1. Борисюк А. С. Професійна кар'єра як соціально-психологічний феномен : [етапи, типи проф. кар'єри] / А. С. Борисюк // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 9, ч. 4. – С. 94–101

2. Інноваційні педагогічні технології навчання професії. Монографія / Нікуліна А. С., Максименко Ю. Б., Матвеев Г. П. та ін. ; за ред. Нікуліної А. С. – Донецьк: Донецький ІПОПП, 2005. – 385 с

3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. // [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>.